

Badania nad rozszedleniem *Anthribidae* (Coleoptera) w PolsceStudies on distribution of the *Anthribidae* (Coleoptera) in Poland

PAWEŁ STACHOWIAK

Osiedle Leśne 18c/18, 62-028 Koziegłowy k. Poznania

ABSTRACT: The occurrence of *Ulorhinus bilineatus* (GERMAR) in Poland is confirmed. New records on 12 other species of the *Anthribidae* are given.

KEY WORDS: *Coleoptera*, *Anthribidae*, records, Poland.

Z obszaru Polski wykazano w sposób pewny 22 gatunki z rodziny *Anthribidae* (należące do 14 rodzajów) (BURAKOWSKI i in. 1992). CMOLUCH (1989) zalicza do fauny Polski 23 gatunki należące do 15 rodzajów, gdyż uznaje występowanie *Ulorhinus bilineatus* (GERMAR, 1818). Natomiast BURAKOWSKI i in. (1992) podaje, że *U. bilineatus* został ogólnikowo wykazany ze Śląska przed przeszło stu laty, prawdopodobnie na podstawie błędnego oznaczenia okazu. Niepewne jest również występowanie w Polsce *Bruchela conformis* (SUFFRIAN, 1845), podanego z Dąbrowy Górniczej przez STEFKA (1939), co BURAKOWSKI i in. (1992) uznają za dane nie sprawdzone. Najrzadsze są w Polsce *Bruchela pygmaea* (GYLLENHAL in SCHÖENHERR, 1833) oraz *Brachytarsus scapularis* (GEBLER, 1833), wykazane zaledwie z pojedynczych stanowisk w kraju (BURAKOWSKI i in. 1992). Z największej liczby krain (z 18 spośród 25) podano, *Anthribus albinus* (LINNAEUS, 1758) oraz *Brachytarsus nebulosus* (FORSTER, 1771) (BURAKOWSKI i in. 1992).

STREJCEK (1982) opisał nowy gatunek z tej rodziny – *Urodon orientalis* STREJCEK, ze Słowacji, a więc poznanie systematyczne *Anthribidae* nie jest jeszcze pełne.

Celem niniejszego opracowania jest wypełnienie luki w znajomości rozszedlenia w Polsce, rzadko i lokalnie występujących przedstawicielach rodziny *Anthribidae*. Okazy dowodowe sprawdził Jaromir STREJCEK, z Pragi, za co składam mu najserdeczniejsze podziękowania. Okazy dowodowe znajdują się w moim zbiorze prywatnym. Tam gdzie nie podano nazwiska okazy zebrane zostały przeze mnie.

Bruchela rufipes (OLIVIER, 1790)

- Pojezierze Pomorskie: Człuchów (XV55), 7 VII 1983, 1 ex., var. *rufipes*, leg. J. ŁOZIŃSKI.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Czerwieńsk (WT62), 2 VI 1989, var. *rufipes* 115 exx., var. *nigritarsis* 11 exx.; Luboń (XU20), 22 VI 1989, var. *rufipes* 438 exx., var. *nigritarsis* 265 exx.; Kozięgłowy (XU31), 25 V – 25 VIII 1999, var. *rufipes* 84 exx., var. *nigritarsis* 30 exx.; Mosina (XT29), 18 VII 1976, var. *rufipes* 1 ex.; Poznań (XU31), 22 VI 1991, var. *rufipes* 495 exx., var. *nigritarsis* 114 exx.; Puszczykowo (XT29), 9 VII 1995, var. *rufipes* 4 exx.; rezerwat „Krajkowo” (XT38), 27 V 1995, var. *rufipes* 1 ex.; Zielona Góra (WT35), 10 V – 17 VI 1990, var. *rufipes* 627 exx., var. *nigritarsis* 199 exx.
- Sudety Zachodnie: Jelenia Góra (WS54), 20 VI 1992, var. *rufipes* 3 exx., var. *nigritarsis* 4 exx.

Wcześniej wykazany z 9 krain i dzielnic geograficznych w Polsce (BURAKOWSKI i in. 1992; SZYPUŁA, WANAT 1998). Jest gatunkiem nowym dla Pojezierza Pomorskiego i Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej.

Platyrhinus resinosus (SCOPOLI, 1763)

- Puszcza Białowieska: (FD94), 28 VI 1995, 10 exx., leg. J. GUTOWSKI.
- Nizina Sandomierska: Węgiełka (FA12), 24 V 1967, 2 exx., leg. W. SOŁTYS.
- Beskid Wschodni: Rajskie (FV06), 5 VII 1990, 1 ex, leg. P. JASIONOWSKI.

Dotychczas stwierdzony zaledwie w 12 krainach i regionach geograficznych w Polsce (BURAKOWSKI i in. 1992).

Ulorhinus bilineatus (GERMAR, 1818)

- Beskid Wschodni: Przemyśl (FA21), 1 ex., leg. B. KOTUŁA.

W Polsce nie stwierdzony dotychczas w sposób pewny, a tylko ogólnikowo wykazany przed przeszło stu laty ze Śląska przez SEIDLITZ'a (1891) prawdopodobnie na podstawie błędnego oznaczenia okazu (BURAKOWSKI i in. 1992). Stwierdzenie tego gatunku w Przemyślu jest pierwszym pewnym jego stwierdzeniem w kraju – w najaktualniejszym opracowaniu (BURAKOWSKI i in. 1992) nie zaliczono go bowiem do fauny Polski.

Tropideres albirostris (HERBST, 1784)

- Pojezierze Mazurskie: Łaniewo (DE69), 18 VI 1970, 1 ex., leg. W. SOŁTYS.
- Puszcza Białowieska: Białowieża (FD94), 7 VI 1988, 8 exx., leg. H. SZOŁTYS.
- Nizina Sandomierska: Węgierka (FA12), 24 VI 1965, 4 exx., leg. W. SOŁTYS; Puszcza Niepołomska (DA54), 25 V 1954, 5 exx., leg. T. ŻŁOWODZKI.

Wcześniej nie wykazany z 10 krain i regionów geograficznych Polski (BURAKOWSKI i in. 1992). Jest gatunkiem nowym dla Pojezierza Mazurskiego i Puszczy Białowieskiej.

Allandrus fuscipennis (GUILLEBEAU, 1891)

- Nizina Mazowiecka: Warszawa (CE98), 2 VI 1920, 2 exx., leg. M. WĘGRZECKI.
- Kotlina Sandomierska: Tarnów (DA94), 1 ex., leg. R. RYBIŃSKI.

Wcześniej wykazany tylko ze Śląska Dolnego i Roztocza (BURAKOWSKI i in. 1992). Jest to gatunek nowy dla Niziny Mazowieckiej i Kotliny Sandomierskiej.

Allandrus undulatus (PANZER, 1794)

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Dąbrowice (CC48), 6 VI 1980, 1 ex., leg. T. MAJEWSKI; Kozięgłowy (XU31), 27 V 1998, 1 ex.; Poznań (XU31), 25 IV 1989, 5 exx.
- Sudety Zachodnie: góra Chojnik (WS43), 29 VI 1994, 1 ex.

Dotychczas podany zaledwie z 11 krain i regionów geograficznych Polski (BURAKOWSKI i in. 1992; WANAT 1993).

Phaeochrotes cinctus (PAYKULL, 1800)

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Mosina (XT29), 5 VIII 1976, 1 ex.; Poznań (XU31), 7 VII 1931, 1 ex., leg. M. LEWANDOWSKI; Puszczykowo (XT29), 16 VI 1988, 2 exx.

Wcześniej wykazany zaledwie z 9 krain i regionów geograficznych Polski (BURAKOWSKI i in. 1992).

Rhaphitropis marchicus (HERBST, 1797)

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Luboń (XU20), 22 VI 1989, 1 ex.; Poznań (XU31), 3 VII 1991, 106 exx.; Wielkopolski Park Narodowy (XT29), 1 V – 21 VI 1989, 3 exx.

- Nizina Mazowiecka: Warszawa (CE98), 7 VI 1989, 1 ex., leg. P. KRÓL.
 - Beskid Zachodni: Leluchów (DV96), 11 VI 1989, 1 ex., leg. A. MELKE.
- Dotychczas podany zaledwie z 6 krain i regionów geograficznych Polski (BURAKOWSKI i in. 1992; WANAT 1993). Jest gatunkiem nowym dla Niziny Mazowieckiej i Beskidu Zachodniego.

Dissoleucas niverirostris (FABRICIUS, 1798)

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Bolechowo (XU32), 11 V 1990, 3 exx.; Wielkopolski Park Narodowy (XT29), 12 V – 14 IX 1989, 9 exx.; Włoszakowice (XT95), 15 VII 1988, 2 exx., leg. M. STACHOWIAK.
 - Puszcza Białowieska: (FD94), 26 V 1992, 2 exx., leg. J. GUTOWSKI.
- Wcześniej wykazany zaledwie z 13 krain i regionów geograficznych Polski (BURAKOWSKI i in. 1992; WANAT 1993).

Anthrribus albinus (LINNAEUS, 1758)

- Pojezierze Pomorskie: Złocieniec (WV63), 20 VII 1968, 2 exx., leg. J. BOROWSKI; Żułwiniec (XV94), 5 VI 1978, 1 ex., leg. J. GUTOWSKI.
 - Pojezierze Mazurskie: Łaniewo (DE69), 18 VI 1970, 1 ex., leg. W. SOŁTYS.
 - Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Gołuchów (YT05), 18 V 1996, 4 exx., leg. A. MELKE; Koziegłowy (XU31), 1 VIII 1995, 1 ex.; Matuszowice (WT92), 2 VI 1973, 1 ex.; Poznań (XU31), 20 VI 1975, 1 ex., leg. H. SZOŁTYS; rezerwat „Dąbrowa” (XT72), 13 V 1989, 2 exx., leg. A. MELKE; rezerwat „Krajkowo” (XU38), 27 V 1995, 1 ex.; Rzepin (XU08), 6 V 1970, 2 exx.; Tuczno (XU52), 10 VIII 1956, 1 ex., leg. S. ALWIN; Turew (XT27), 10 VI 1965, 1 ex., leg. B. BURAKOWSKI; Zielonka (XU42), 25 VI 1974, 1 ex.
 - Puszcza Białowieska: Białowieża (FD94), 31 V 1993, 12 exx., leg. J. GUTOWSKI.
 - Wyżyna Małopolska: rezerwat „Grabowiec” (DA79), 30 V 1978, 1 ex.
 - Nizina Sandomierska: Węgiełka (FA12), 15 VII 1966, 3 exx., leg. W. SOŁTYS; Puszcza Niepołomska (DA54), 20 IV 1948, 1 ex., leg. T. Żłowodzki.
 - Sudety Zachodnie: Jelenia Góra (WS54), 16 V 1992, 1 ex.
 - Sudety Wschodnie: Śnieżnik (XR36), 6 VI 1989, 1 ex., leg. A. MELKE.
 - Beskid Wschodni: Otryt (FV15), 14 VIII 1982, 1 ex., leg. P. JASIONOWSKI.
- Dotychczas nie wykazany z 7 krain i regionów geograficznych Polski (BURAKOWSKI i in. 1992). Gatunek nowy dla Pojezierza Mazurskiego.

Brachytarsus fasciatus (FORSTER, 1771)

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: rezerwat „Meteoryt Morasko” (XU21), 11 V 1997, 1 ex.

Wcześniej podany z 11 krain i regionów geograficznych Polski (BURAKOWSKI i in. 1992). Nie wykazywany dotychczas z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej.

Brachytarsus nebulosus (FORSTER, 1771)

- Pojezierze Pomorskie: Wesołówka (WU29), 12 IV 1974, 1 ex.; Tuchola (XV94), 5 VI 1978, 1 ex., leg. J. GUTOWSKI.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Bolechowo (XU32), 4 VI 1974, 4 exx.; Czeszewo (XT78), 28 IV 2000, 1 ex.; Gądków (WT99), 9 VII 1980, 2 exx., leg. K. LUBECKI; Gołuchów (YT05), 12 II 1989, 1 ex., leg. A. MELKE; Nowe Kramsko (WT57), 9 VI 1991, 1 ex.; Nowogród Bobrzański (WT13), 9 V 1987, 1 ex.; Olszyna (XT00), 15 V 1988, 1 ex., leg. A. MELKE; Piaski (XT45), 30 IV 2000, 1 ex.; Racot (XT17), 8 V 1998, 1 ex.; rezerwat „Jodły Ostrzeszowskie” (YT01), 5 V 1989, 1 ex., leg. A. MELKE; rezerwat „Krajkowo” (XT38), 18 VI 1988, 4 exx.; rezerwat „Meteoryt Morasko” (XU21), 18 V 1997, 1 ex.; rezerwat „Pieczyńska” (YS09), 5 V 1989, 1 ex., leg. A. MELKE; Sieciejów (WT02), 11 VIII 1978, 3 exx.; Siedmiorogów (XT54), 11 V 1995, 6 exx.; Siemianice (CB07), 20 V 1981, 18 exx.; Sycyn Dolny (XU13), 15 V 1994, 1 ex., leg. M. BUNALSKI; Tomice (XU10), 11 V 1991, 1 ex.; Wielkopolski Park Narodowy (XT29), 14 IV – 4 IX 1988, 9 exx.; Włoszakowice (WT95), 15 VI 1988, 1 ex., leg. M. STACHOWIAK; Zielona Góra (WT35), 11 V 1999, 1 ex.; Zielonka (XU42), 24 V 1975, 2 exx.
- Podlasie: Kopna Góra (FE60), 30 V 1989, 1 ex., leg. A. POKOJOWCZYK.
- Roztocze: Kąty Drugie (FB41), 18 VI 1988, 1 ex., leg. M. WAŚOWSKA.
- Sudety Zachodnie: Karkonoski Park Narodowy (WS52), 23 V 1988, 35 exx., leg. A. RAJ.
- Sudety Wschodnie: Bielice (XR37), 26 V 1989, 1 ex., leg. A. MELKE.
- Beskid Zachodni: Dolina Kryściowskiego (DV98), 10 VI 1989, 1 ex., leg. A. MELKE; Mała Czantoria (CA40), 21 VI 1987, 9 exx..

Wcześniej nie stwierdzony z 8 krain i regionów geograficznych Polski (BURAKOWSKI i in. 1992). Gatunek nowy dla Pojezierza Pomorskiego.

Choragus horni WOLFRUM, 1930

- Pojezierze Mazurskie: Lidzbarg Warmiński (DE79), 27 VIII 1985, 1 ex., leg., T. MAJEWSKI.

Dotychczas wykazany ze Śląska Dolnego i Beskidu Wschodniego (BURAKOWSKI i in. 1992). Gatunek nowy dla Pojezierza Mazurskiego.

SUMMARY

The occurrence of 22 species from 14 genera of anthribid beetles (*Coleoptera: Anthribidae*) in Poland is conformed. *Ulorhinus bilineatus* (GERMAR, 1818) was reported from Silesia more than a hundred years ago; its occurrence in Poland is conformed by one specimen collected by B. KOTULA in Przemyśl.

Bruchela rufipes (OLIVIER, 1970) is new for the Pomeranian Lakeland and the Wielkopolsko-Kujawska Lowland. *Brachytarsus nebulosus* (FORSTER, 1771) is new for Pomeranian Lakeland. *Brachytarsus fasciatus* (FORSTER, 1771) is new for Wielkopolsko-Kujawska Lowland. *Tropideres albirostris* (HERBST, 1784) is new for Mazurian Lakeland and for Białowieża Primaeval Forest. *Choragus horni* WOLFUM, 1930 and *Anthribus albinus* (LINNAEUS, 1758) are new for Mazurian Lakeland. *Rhaphitropis marchicus* (HERBST, 1797) is new for Mazovian Lowland and for West Beskid Mts. *Allandrus fuscipennis* (GUILLEBEAU, 1891) is new for Mazovian Lowland and Sandomierska Lowland.

PIŚMIENNICTWO

- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J., 1992: Chrząszcze *Coleoptera*, Ryjkowcowate prócz Ryjkowców – *Curculionoidea* prócz *Curculionidae*. Kat. Fauny Polski, Warszawa, XXIII, 18: 1-324.
- CMOLUCH Z., 1989: Chrząszcze – *Coleoptera*, Kobielatkowate – *Anthribidae*. Klucze do oznaczania owadów Polski, Warszawa, XIX, 95: 1-40
- SEIDLITZ G., 1891: Fauna Transsylvanica. Die Käfer (*Coleoptera*) Siebenburgens V. und VI. Lieferung Königsberg: XLIX-LVI, 129-192, 545-914.
- STEFEK K., 1939: Przyczynek do fauny tęgopokrywych (*coleoptera*) ze Śląska i okolic sąsiednich. Pr. Oddz. Przyr. Muz. Śląskiego, Katowice, 1: 125-174.
- STREJCEK J., 1982: Studie über drei Arten der Gattung *Urodon* (*Col.*, *Urodonidae*). Ent. Bl., 78 (2-3): 134-146.
- SZYPUŁA J., WANAT M., 1998: Interesujące gatunki ryjkowców (*Coleoptera: Urodontidae, Curculionidae*) ze wschodniej Polski. Wiad. entomol., 17 (2): 85-94.
- WANAT M., 1993: Ryjkowce (*Coleoptera: Curculionoidea: Anthribidae, Rhinomaceridae, Rhynchitidae, Atelabidae, Apionidae, Curculionidae*) Puszczy Białowieskiej. Pol. Pismo Ent., 63: 37-112.